

ผลการจัดการศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

The Result of Education in the Northeast of Thailand.

วราพร เอราวรรณ*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์และสรุปผล สภาพการจัดการศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยครอบคลุมการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับอาชีวศึกษา ระดับอุดมศึกษา และการศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัยตาม 7 ยุทธศาสตร์ของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กลุ่มตัวอย่างคือกลุ่มบุคคลที่รับผิดชอบและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ครอบคลุมทุกระดับและประเภทการศึกษา ประกอบด้วย 5 กลุ่มคือ (1) นักเรียน นิสิต นักศึกษา (2) ครู/คณาจารย์ (3) ผู้บริหารสถานศึกษา(4) ผู้บริหารการศึกษาในพื้นที่ และ (5) ผู้ปกครอง จำนวน 33,475 คน เครื่องมือที่ใช้ เป็นแบบสอบถามประเภทตรวจสอบรายการ มาตรฐานค่า และปลายเปิด จำนวน 15 ฉบับ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติภาคบรรยาย

ผลการวิจัยพบว่า ประเด็นยุทธศาสตร์ทั้ง 7 ด้านคือ (1) การพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยการปฏิรูปความรู้ของระบบสังคมไทย (2) การสร้างและการกระจายโอกาสทางการศึกษา (3) การปฏิรูปครู ยกฐานะครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูงอย่างแท้จริง (4) การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาและอาชีวศึกษาให้สอดคล้องกับตลาดแรงงาน (5) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา (6) การวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างทุนปัญญาของชาติ และ (7) การเพิ่มขีดความสามารถของทรัพยากรมนุษย์เพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน สถานศึกษามีการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก สำหรับการดำเนินการจัดการศึกษาตามนโยบายด้านศึกษาของรัฐบาลพบว่า สถานศึกษาดำเนินการในระดับมากและผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมมากกว่าร้อยละ 50 ทุกโครงการ ส่วนด้านผลลัพธ์การจัดการศึกษาพบว่า ทุกระดับการศึกษา ผู้เรียนมีความสามารถพูดภาษาอังกฤษอยู่ในระดับปานกลาง และคุณลักษณะบางประการ เช่น การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ความสามารถในการสรุปหรือจดบันทึก รวมถึงนิสัยรักการอ่านหนังสือของนักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง

คำสำคัญ ผลการจัดการศึกษา คุณภาพการศึกษา

---

* อาจารย์ ดร. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Abstract

The aim of this research were to collect data, analysis and conclusions the conditions of education in the Northeast of Thailand, which covers the basic education level, vocational education level, higher education and non-formal education follow 7 strategies of the Office of the Education Council. The sample were 33,475 responsible parties and stakeholders about the education institutions in the Northeast of Thailand covering all levels and types of education, consists of 5 groups: 1) Students 2) Teachers/Staff 3) School Administrators 4) Administrators of education in the area, and 5) The student's parents. The instruments were 15 questionnaires. Data analysis based on descriptive statistics.

The results showed that 7 strategies are: (1) improving the quality of education reform by the knowledge of Thai social system, (2) the creation and distribution of educational opportunities, (3) the teacher's reform raised as a teacher to be a high professional, (4) management of high education and vocational education to fit the market's need, (5) the use of information technology for education, (6) research and development to create the intelligence of the nation, and (7) increasing the capacity of human resources for support the liberalization of the ASEAN community. The schools conducted in moderate to good level. For the implementation of the education policy of the government study found, schools conducted on a high level and involved the participation of more than 50 percent of all projects, the students in all levels of education have the ability to speak English is moderate and some features such as use time to his advantage, the ability to summarize and take notes and the reading habits of students is moderate.

Keyword: the result of education, quality of education

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การกำหนดนโยบายและการวางแผนทางการศึกษาของประเทศมีความสำคัญและความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับทิศทางการเปลี่ยนแปลง เนื่องจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบันส่งผลกระทบต่อประชากรวัยเรียน ทั้งการดำเนินชีวิตที่เปลี่ยนไปตามกระแสเทคโนโลยี ความคาดหวังของผู้ปกครองด้านการศึกษาต่อ และสิ่งอำนวยความสะดวกที่ไม่เหมาะสมต่าง ๆ ดังนั้นการได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพจะช่วยเสริมสร้างทักษะวิชาการ ทักษะชีวิต และทักษะทางสังคมให้กับผู้เรียนเพื่อให้ออกไปประกอบอาชีพหรือดำเนินชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2555)

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาในฐานะหน่วยงานหลักในการกำหนดนโยบาย แผน และมาตรฐาน การศึกษาชาติ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2554) จำเป็นต้องมีฐานข้อมูลเพื่อทราบสภาพการจัดการศึกษา ของสถานศึกษาระดับต่างๆ ในแต่ละพื้นที่ทั่วประเทศ เพื่อเป็นสารสนเทศในการกำหนดนโยบายทางการศึกษาและวางแผนเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับทิศทางการเปลี่ยนแปลงและเหมาะสมกับสภาพสังคมที่ เปลี่ยนไป โดยสำนักงานฯ ได้ดำเนินการจัดทำยุทธศาสตร์การศึกษา พ.ศ. 2556- 2558 และติดตาม ประเมินผล การจัดการศึกษาตามนโยบายรัฐบาล โดยจัดเก็บข้อมูลในพื้นที่ 4 ภูมิภาค จึงได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลโดยจัดทำ แบบสอบถามเพื่อสอบถามนักเรียน นิสิต นักศึกษา ครู คณาจารย์ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา พ่อแม่ ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องในชุมชน เกี่ยวกับการบริหารและการจัดการศึกษาตั้งแต่การศึกษาขั้นพื้นฐาน การ อาชีวศึกษา การอุดมศึกษา และการศึกษานอกโรงเรียนและตามอัยาศัย เพื่อวิเคราะห์ผลในภาพรวมในแต่ละพื้นที่ใน ส่วนภูมิภาค ครอบคลุมทุกระดับและประเภทการศึกษา เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการจัดทำยุทธศาสตร์การศึกษา และการพัฒนาการศึกษาของชาติ

สำหรับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กำหนดเลือกจัดเก็บข้อมูลของสถานศึกษาในทุกจังหวัด ซึ่งสำนักงานฯ ร่วมกับคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ดำเนินการสำรวจข้อมูลรายสถานศึกษาและจัดทำรายงานผลการสำรวจข้อมูลด้านการศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งสำนักงานฯ จะใช้ประมวลผลร่วมกับภูมิภาคอื่นเพื่อเป็นภาพรวมการศึกษาของประเทศและจัดทำยุทธศาสตร์การศึกษา พ.ศ. 2556- 2558 ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์และสรุปผล สภาพการจัดการศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยครอบคลุมการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับอาชีวศึกษา ระดับอุดมศึกษา และการศึกษานอกระบบ และตามอัตรากำลังตาม 7 ยุทธศาสตร์ของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

วิธีการวิจัย

กรอบการสำรวจในครั้งนี้ กำหนดเป็น 7 ยุทธศาสตร์โดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา สำรวจข้อมูลจากผู้เกี่ยวข้องทั้งหมด 5 กลุ่มในสถานศึกษาสังกัดต่างๆ ที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยใช้แบบสอบถามแยกตามผู้เกี่ยวข้อง จำแนกตามระดับการศึกษาคือ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อาชีวศึกษา ระดับอุดมศึกษา และการศึกษานอกระบบและตามอัตรากำลัง รายละเอียดมีดังนี้

1. กลุ่มประชากรเป้าหมายในการสำรวจ

กลุ่มประชากรเป้าหมาย คือ กลุ่มบุคคลที่รับผิดชอบและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ครอบคลุมทุกระดับและประเภทการศึกษา ผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย 5 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 นักเรียน นิสิต นักศึกษา

กลุ่มที่ 2 ครู/คณาจารย์

กลุ่มที่ 3 ผู้บริหารสถานศึกษา

กลุ่มที่ 4 ผู้บริหารการศึกษาในพื้นที่ (ผู้อำนวยการ/รองผู้อำนวยการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา)

กลุ่มที่ 5 ผู้ปกครอง

กลุ่มตัวอย่าง

ในการสำรวจครั้งนี้กำหนดหน่วยการวิเคราะห์ (unit of analysis) คือ ผู้ให้ข้อมูลรายบุคคล โดยแยกตามสถานภาพได้ 15 กลุ่ม โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 1 ของประชากร ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 33,475 คน ดังตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างในการสำรวจ

ผู้ให้ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน		
1.นักเรียนระดับประถมศึกษา	11,426	34.13
2.นักเรียนระดับมัธยมศึกษา	3,704	11.06
3.ครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	3,015	9.0
4.ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	397	1.18
5.ผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา/หน่วยงานต้นสังกัดในพื้นที่	52	0.15
6.พ่อแม่/ผู้ปกครองนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	7,414	22.14
ระดับอาชีวศึกษา		
7.ผู้เรียนอาชีวศึกษา	1,817	5.42
8.ครูอาชีวศึกษา	362	1.08
9.ผู้บริหารสถานศึกษาประเภทอาชีวศึกษา	36	0.10
ระดับอุดมศึกษา		
10.นิสิต/นักศึกษาอุดมศึกษา	675	2.01
11.คณาจารย์สถาบันอุดมศึกษา	138	0.41
12.ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา	16	0.04
การศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัย		
13.ผู้เรียน กศน.	3,227	9.64
14.ครู กศน.	1,063	3.17
15.ผู้บริหาร กศน.อำเภอ	133	0.39
รวม	33,475	100.0

2. เครื่องมือในการสำรวจ

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามประเภทตรวจสอบรายการ มาตรฐานค่า และปลายเปิด จำนวน 15 ฉบับ ดังนี้

- (1) แบบสอบถามนักเรียนระดับประถมศึกษา
- (2) แบบสอบถามนักเรียนระดับมัธยมศึกษา
- (3) แบบสอบถามครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- (4) แบบสอบถามผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
- (5) แบบสอบถามผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา/หน่วยงานต้นสังกัดในพื้นที่
- (6) แบบสอบถามพ่อแม่/ผู้ปกครองนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- (7) แบบสอบถามผู้เรียนอาชีวศึกษา
- (8) แบบสอบถามครูอาชีวศึกษา
- (9) แบบสอบถามผู้บริหารสถานศึกษาประเภทอาชีวศึกษา
- (10) แบบสอบถามนิสิต/นักศึกษาอุดมศึกษา

- (11) แบบสอบถามคณาจารย์สถาบันอุดมศึกษา
- (12) แบบสอบถามผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา
- (13) แบบสอบถามผู้เรียน กศน.
- (14) แบบสอบถามครู กศน.
- (15) แบบสอบถามผู้บริหาร กศน.อำเภอ

โดยแบบสอบถามทั้ง 15 ฉบับ ประกอบด้วยข้อคำถาม 2-4 ส่วน (ขึ้นอยู่กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูล) คือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และส่วนที่ 2 ข้อมูลการจัดการศึกษาของสถานศึกษาด้านคุณภาพ การศึกษา ส่วนที่ 3 ข้อมูลการจัดการศึกษาของสถานศึกษาด้านการสร้างและการกระจายโอกาสทางการศึกษา และ ส่วนที่ 4 ข้อมูลการจัดการศึกษาของสถานศึกษาด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา

3. ระยะเวลาการสำรวจ

ใช้ระยะเวลาสำรวจในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ 2556

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

กรอบการวิเคราะห์และการนำเสนอผลจำแนกตามยุทธศาสตร์การศึกษา 7 ยุทธศาสตร์ และตาม ระดับการศึกษาคือ การศึกษาขั้นพื้นฐาน การอาชีวศึกษา การอุดมศึกษา และการศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัย สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลเป็นสถิติภาคบรรยาย (descriptive statistics) ได้แก่ จำนวน (number) ความถี่ (frequency) ร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

สรุปผลการวิจัย

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการปฏิรูปความรู้ของระบบสังคมไทย

ก. ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. ผลลัพธ์ของหลักสูตร นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหา มีการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม สามารถนำไปปฏิบัติเกี่ยวกับการสร้างสังคมประชาธิปไตย เกิดความใฝ่รู้ ใฝ่เรียน สามารถค้นคว้าหาความรู้จากแหล่ง เรียนต่างๆ ได้ในระดับมาก แต่ด้านความสามารถพูดภาษาอังกฤษได้ อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนักเรียนประถมศึกษา และมัธยมศึกษา นอกจากนี้ การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ความสามารถในการสรุปหรือจดบันทึก และนิสัยรักการ อ่านหนังสือของนักเรียน อยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน

2. ครูมีความสามารถสอนให้เข้าใจเนื้อหาสาระของบทเรียนและการใช้หลักสูตรแกนกลางในระดับมาก

3. การดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมส่งเสริม การรักการอ่าน กิจกรรมส่งเสริมนักเรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม และระบบการจัดการความรู้ ในระดับมาก ส่วนกิจกรรม พัฒนาคุณภาพยังให้ความสำคัญกับโครงการติวนักเรียนก่อนสอบ O-Net มากที่สุด

ข. ระดับอาชีวศึกษา

1. หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนของอาชีวศึกษาส่งผลต่อผู้เรียนทุกด้านในระดับมาก และการ สอนของครูมีความหลากหลายในระดับมาก

2. การเรียนการสอนช่วยส่งเสริมคุณลักษณะของผู้เรียนในด้านต่างๆ ในระดับมาก และพฤติกรรมการ อ่านของผู้เรียน ทั้งนิสัยรักการอ่าน ความสามารถในการสรุปและจดบันทึก และการใช้เวลาว่าง อยู่ในระดับมาก ส่วนการ สื่อสารหรือสนทนาด้วยภาษาอังกฤษกับชาวต่างชาติ ครูและผู้บริหารเห็นว่าผู้เรียนอยู่ในระดับปานกลาง

ค. ระดับอุดมศึกษา

1. โครงสร้างหลักสูตร มีสอดคล้องและทันการเปลี่ยนแปลงของโลก และเพียงพอต่อการนำไปใช้ ประกอบอาชีพในกลุ่มประเทศ ASEAN และประกอบอาชีพหลังสำเร็จการศึกษา ในระดับมาก ส่วนพฤติกรรมการอ่าน ทั้ง นิสัยรักการอ่าน ความสามารถในการสรุปและจดบันทึก และการใช้เวลาว่างของนักศึกษา ยังอยู่ในระดับปานกลาง

2. การจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ใช้วิธีการสอนที่หลากหลายในระดับมาก แต่ยังไม่เน้นการบรรยาย ในระดับมากเช่นเดียวกัน

ง. การศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัย

1. เนื้อหาสาระของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของ กศน. สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เหมาะสมและเพียงพอกับการนำไปใช้ หากประเทศไทยเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และมีความทันสมัย สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลก ในระดับมาก

2. คุณลักษณะของผู้เรียนอยู่ในระดับมากเป็นส่วนใหญ่ ยกเว้นความขยันหมั่นเพียร การสื่อสารหรือ สนทนาด้วยภาษาอังกฤษกับชาวต่างชาติ การคิดวิเคราะห์ และความสามารถค้นคว้าหาความรู้ ยังอยู่ในระดับปานกลาง และผู้เรียน กศน. ยังมีปัญหาการอ่านออกเขียนได้คิดเป็นร้อยละ 5.37 ของผู้เรียนทั้งหมด

3. การเรียนการสอนมีความหลากหลายในระดับมาก ผู้เรียนพึงพอใจการสอนของครูในภาพรวมในระดับมากและความรู้ความสามารถของครูผู้สอน อยู่ในระดับมากทุกด้าน

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างและการกระจายโอกาสทางการศึกษา

ก. ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. การดำเนินการตามนโยบายรัฐบาล ทั้งนักเรียน ครู ผู้บริหาร มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของกองทุน กยศ. และ กรอ. ในระดับมาก และทุกฝ่ายเห็นว่าสามารถเพิ่มโอกาสทางการศึกษาในระดับมาก มีความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการ 1 ทูต 1 อำเภอ อยู่ระดับมาก ส่วนนโยบายเรียนฟรี 15 ปี สามารถเพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้กับประชาชนในวัยเรียนได้จริงในระดับมาก และเงินอุดหนุนจากรัฐบาลที่ให้แก่นักเรียนเป็นค่าอาหารเสริม (นม) อาหารกลางวัน ค่าเครื่องแบบ ค่าอุปกรณ์การเรียน ค่ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นต้น สามารถช่วยให้นักเรียนเข้าถึงโอกาสทางการศึกษาได้จริง ในระดับมาก

2. ความพร้อมในการให้บริการเทียบโอนรายวิชาอยู่ระดับปานกลาง ส่วนความก้าวหน้าในการพัฒนาระบบสะสมผลการเรียนของผู้เรียนอยู่ระดับมาก โดยมีผู้เทียบโอนวุฒิการศึกษา/เทียบโอนรายวิชามากขึ้นกว่าปีที่ผ่านมา ส่วนปัญหาสำคัญคือ ผู้เรียนไม่ให้ความสนใจ การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการเทียบโอนไม่ทั่วถึง และขาดการสนับสนุนทางวิชาการ และงบประมาณจากหน่วยงานต้นสังกัด

3. ระบบการสอบคัดเลือกกลางเพื่อเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา สามารถเพิ่มโอกาสทางการศึกษารวมทั้งมีความเป็นธรรมและเหมาะสมในระดับมาก

4. นักเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษามากกว่าร้อยละ 50 ที่ไม่ได้รับทุนการศึกษา

5. ชุมชนมีแหล่งเรียนรู้ให้สามารถเรียนรู้เพิ่มเติมในระดับมาก ส่วนการใช้บริการแหล่งเรียนรู้ของนักเรียน 3 ลำดับแรกได้แก่ ห้องสมุดโรงเรียน พิพิธภัณฑ์ และสวนสัตว์

6. สถานศึกษามีนักเรียนที่ออกกลางคันในช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 3.32 ของนักเรียนทั้งหมดในช่วงชั้นที่ 3 สาเหตุที่นักเรียนออกกลางคันมากที่สุด 3 อันดับแรกคือ อพยพตามผู้ปกครอง มีปัญหาครอบครัว และฐานะยากจน

ข. ระดับอาชีวศึกษา

การบริหารกองทุนของ กยศ. และ กรอ. มีขั้นตอนการดำเนินงาน หลักเกณฑ์และคุณสมบัติของผู้ขอรับทุน และหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการชำระคืน มีความเหมาะสมในระดับมาก และผู้เรียนต้องการกู้ยืมเงินจาก กยศ. มากกว่าการกู้ยืมจาก กรอ. และทุนที่กู้ยืมส่วนใหญ่มีความเพียงพอ

ค. ระดับอุดมศึกษา

1. การบริหารกองทุนของ กยศ. และ กรอ. มีขั้นตอนการดำเนินงาน หลักเกณฑ์และคุณสมบัติของผู้ขอรับทุน และหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการชำระคืน มีความเหมาะสมในระดับมาก ผู้เรียนเห็นด้วยว่า กยศ. และ กรอ. เป็นการเพิ่มโอกาสทางการศึกษา และสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่มีทุนการศึกษาอื่น/โครงการพิเศษสำหรับนักเรียน/นักศึกษายากจน ด้อยโอกาสต่าง ๆ และผู้มีความต้องการพิเศษ

2. ระบบคัดเลือกกลางในการเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาเปิดโอกาสให้ทุกคนที่มีความรู้ความสามารถเข้าเรียน สัดส่วนน้ำหนักระหว่างคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนกับผลการทดสอบกลางมีความเหมาะสม และสามารถคัดเลือก

นักศึกษาที่มีศักยภาพตรงตามสาขาวิชา รวมถึงนักศึกษาที่มาจากระบบคัดเลือกกลางมีศักยภาพเท่าเทียมกับนักศึกษาที่
รับตรง ในระดับมากทุกรายการ

ง. การศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัย

1. ผู้เรียน กศน. มากกว่าร้อยละ 90 มีการนำผลการเรียน ความรู้และประสบการณ์มาเทียบโอน ซึ่ง
ปัญหาอุปสรรค 3 อันดับแรกคือ ผู้เรียนไม่ให้ความสนใจ ศูนย์ กศน. ที่ดำเนินการเทียบโอนมีจำนวนน้อย และ บุคลากรใน
สถานศึกษาขาดความรู้ความเข้าใจ

2. สถานศึกษาของ กศน.มีการจัดศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนมากกว่าร้อยละ 70 ซึ่งมีปัญหาอันดับแรกคือ ขาด
งบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัด โดยความร่วมมือจากชุมชน โดยมากกว่าร้อยละ 50 เป็นการให้ความร่วมมือในการ
ร่วมจัดกิจกรรม และร่วมเป็นวิทยากร

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การปฏิรูปครู ยกฐานะครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูงอย่างแท้จริง

ก. ระดับอาชีวศึกษา

1. การส่งเสริมการพัฒนาความรู้และทักษะสำหรับการจัดการเรียนการสอนให้แก่ครู นั้นส่วนใหญ่มี
ความเพียงพอ โดยสถานศึกษาส่วนใหญ่ยังขาดครูทั้งครูสายสามัญและครูช่าง

2. การพัฒนาครูในสถานศึกษา ส่วนใหญ่จัดฝึกอบรมภายในสถาบัน และให้เข้ารับการอบรมที่จัด
โดยหน่วยงานต้นสังกัด

ข. การศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัย

1. สถานศึกษาของ กศน. มากกว่าร้อยละ 60 มีครูไม่เพียงพอ โดยสาขาวิชาที่ขาดแคลนเรียง
ตามลำดับจากมากไปน้อยคือ คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และวิทยาศาสตร์

2. ในรอบปีที่ผ่านมามีสถานศึกษามากกว่าร้อยละ 50 ที่ครูทั้งหมดในสถานศึกษาได้รับการพัฒนา

3. สถานศึกษาส่วนใหญ่มีการส่งเสริมครูทำวิจัย โดยส่งครูเข้ารับการอบรมการทำวิจัยมากกว่า
ร้อยละ 80 และในปีที่ผ่านมามีครู กศน. ร้อยละ 33.9 ที่ไม่มีการทำวิจัยในชั้นเรียน และมีครูร้อยละ 87.2 มีปัญหาในการ
ทำผลงานวิชาการ

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาและอาชีวศึกษาให้สอดคล้องกับตลาดแรงงาน

ก. ระดับอาชีวศึกษา

1. การจัดการเรียนการสอนเพื่อสร้างประสบการณ์การทำงาน สถานศึกษาส่วนใหญ่มากกว่าร้อยละ 50
จัดให้มีการฝึกงานตามหลักสูตรในสถานประกอบการมากที่สุดรองลงไปคือ ให้ผู้เรียนทำโครงการ/โครงการภายหลังเรียน
ภาคทฤษฎี

2. การจัดการเรียนการสอนเพื่อสร้างประสบการณ์การทำงานและสร้างรายได้ระหว่างเรียนมีความ
เหมาะสม ทำให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะอาชีพ มีรายได้พิเศษ อย่างไรก็ตาม สถานศึกษาส่วนใหญ่ยังไม่มีการหรือโครงการ
สนับสนุนการสร้างรายได้ระหว่างเรียนแก่ผู้เรียน

3. โครงการศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน (Fix It Center) มีผู้เรียนร้อยละ 51.54 เข้าร่วมโครงการ และ
ร้อยละ 79.41 เห็นว่าภาพลักษณ์ของผู้เรียนอาชีวศึกษาจากการดำเนินโครงการศูนย์ฯ ดีขึ้น

4. โครงการพัฒนาศูนย์อบรมอาชีวศึกษาในสถานศึกษา มีสถานศึกษาอาชีวศึกษาร้อยละ 81.48 มี
การเข้าร่วมโครงการ ส่วนใหญ่เปิดหลักสูตรอบรมตามศักยภาพและความพร้อมของสถานศึกษา และความต้องการ
ของกลุ่มเป้าหมายในชุมชน ผู้เข้ารับการอบรมส่วนใหญ่มากกว่าร้อยละ 50 เป็นประชาชนที่ยังไม่มีงานทำ รองลงมา
ได้แก่ ผู้สำเร็จการศึกษาที่ยังไม่มีงานทำ ผู้ที่อยู่ในข่ายถูกเลิกจ้างงาน และผู้ถูกเลิกจ้างงาน

ข. ระดับอุดมศึกษา

1. การสร้างประสบการณ์การทำงานและสร้างรายได้ระหว่างเรียนระดับอุดมศึกษาใน
ระดับอุดมศึกษาเหมาะสม โดยให้นิสิต/นักศึกษาปฏิบัติงานภาคสนาม ทำโครงการ/โครงการภายหลังเรียนภาคทฤษฎี
และฝึกงาน/ทักษะ/ประสบการณ์วิชาชีพ โดยมีสถาบันอุดมศึกษาจัดกิจกรรม/โครงการสนับสนุนการสร้างรายได้
ระหว่างเรียนร้อยละ 43.8

2. มินิสิต/นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมการสร้างรายได้ระหว่างเรียนร้อยละ 21.6 ส่วนใหญ่ได้ฝึกทักษะอาชีพ มีรายได้พิเศษ ได้ปฏิบัติจริง ได้ความรู้เพิ่มขึ้น และเรียนรู้ผู้อื่น/รู้จักทำงานเป็นทีมมากขึ้น

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา

ก. ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. โครงการ One tablet PC per Child นักเรียน ป.1 ร้อยละ 88.9 ชอบเรียนโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) โดยพบว่านักเรียนมีความกระตือรือร้นที่จะเรียน ช่วยเหลือให้คำแนะนำเพื่อนระหว่างเรียนในการใช้แท็บเล็ต ส่วนความเข้าใจในเนื้อหาที่สอนมีเพียงร้อยละ 3.78 ส่วนการจัดสรรพบว่าสถานศึกษาได้รับการจัดสรรเฉลี่ย 36 เครื่อง มีสถานศึกษาที่นักเรียน ป.1 ได้รับจัดสรรครบทุกคน คิดเป็นร้อยละ 70.5 สถานศึกษาที่ครูสอน ป.1 ทุกคนได้รับการอบรม ร้อยละ 67.8 ส่วนปัญหาการดำเนินโครงการฯ มากที่สุดคือ ค่าใช้จ่ายในการใช้และการบำรุงรักษาเครื่องคอมพิวเตอร์พกพา

2. รายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา ครูระดับประถมศึกษา ร้อยละ 70.84 และครูมัธยมศึกษา ร้อยละ 14.35 ใช้รายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาในการจัดการเรียนการสอน ส่วนใหญ่เห็นว่าช่วยเพิ่มพูนความรู้ด้านเทคนิคการสอนวิชาต่าง ๆ ที่หลากหลายและมีนักเรียน ร้อยละ 83.0 เคยเรียนรู้ผ่านรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา และมีความพึงพอใจในด้านการเป็นกิจกรรมเสริมการเรียน ร้อยละ 42.0

3. ห้องเรียนอิเล็กทรอนิกส์ สถานศึกษา ร้อยละ 72.9 มีห้องเรียนอิเล็กทรอนิกส์ และมีนักเรียนมัธยมศึกษา ร้อยละ 82.2 ทราบข้อมูลเกี่ยวกับห้องเรียนอิเล็กทรอนิกส์

4. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา ครูระดับประถมศึกษาส่วนใหญ่ ร้อยละ 55.80 ได้นำเทคโนโลยี (คอมพิวเตอร์ มือถือ แท็บเล็ต ฯลฯ) ไปใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้นักเรียนในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ค้นคว้าข้อมูลเพื่อพัฒนาการสอน ขณะที่ครูระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 13.48 นำไปใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้นักเรียนในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมค้นคว้าข้อมูลเพื่อพัฒนาการสอน และใช้ทำแผนการสอนเตรียมการสอน

5. การใช้เทคโนโลยีในการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษา ร้อยละ 40 ใช้ Computer Assistant Instruction: CAI รองลงมาเคยใช้ e-learning และเคยใช้โปรแกรมประยุกต์บทเรียนวิชาต่างๆ โดยใช้โทรศัพท์มือถือมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 43.7 และคอมพิวเตอร์แบบพกพา คิดเป็นร้อยละ 41.0

ข. ระดับอุดมศึกษา

1. สถาบันอุดมศึกษาที่มีห้องเรียนอิเล็กทรอนิกส์ คิดเป็นร้อยละ 64.4 โดยนักศึกษา ร้อยละ 49.1 และคณาจารย์ร้อยละ 68.1 ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับห้องเรียนอิเล็กทรอนิกส์

2. นิสิต/นักศึกษา ร้อยละ 87.3 เห็นว่า คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) เป็นสื่อเทคโนโลยีเหมาะสมที่สุดในการส่งความรู้จากห้องเรียนมายังผู้เรียนเพื่อให้สามารถเรียนรู้ได้ที่บ้าน

ค. การศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัย

1. การใช้อุปกรณ์เทคโนโลยีที่ทันสมัยในการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา กศน. ร้อยละ 75.2 ติดตั้งระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง ร้อยละ 69.2 ติดตั้งอุปกรณ์กระจายสัญญาณอินเทอร์เน็ตไร้สาย (Access point)

2. ครู กศน. ร้อยละ 86.0 ได้นำเทคโนโลยี (คอมพิวเตอร์ มือถือ แท็บเล็ต ฯลฯ) ใช้ทำแผนการสอน รองลงมาใช้ในการผลิตสื่อการสอนให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง เช่น สื่อ e-learning และใช้จัดเก็บข้อมูลการเรียนของนักเรียน

ยุทธศาสตร์ที่ 6 การวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างทุนปัญญาของชาติ

ก. ระดับอาชีวศึกษา

การส่งเสริมสนับสนุนด้านวิจัยและพัฒนาในสถานศึกษาภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยให้อาจารย์มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนามากที่สุด อย่างไรก็ตามความสามารถนำความรู้ ทักษะประสบการณ์จากการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการทำงานและการดำรงชีวิตในสังคมของผู้เรียนนั้นยังอยู่ในระดับปานกลาง

ข. ระดับอุดมศึกษา

สถาบันการศึกษามีการส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา โดยการสนับสนุนการทำงานวิจัยและพัฒนาของคณาจารย์ควบคู่กับการสอน ร้อยละ 73.2 โดยผลงานวิจัยส่งผลให้สถาบันการศึกษาเป็นที่ยอมรับของตลาดแรงงานและสังคมมากขึ้น ความรู้ ทักษะ ประสบการณ์จากการวิจัยสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพและสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน และผลงานวิจัยเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาและต่อยอดผลิตภัณฑ์

ยุทธศาสตร์ที่ 7 การเพิ่มขีดความสามารถของทรัพยากรมนุษย์เพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน

ก. ระดับอาชีวศึกษา

การเตรียมความพร้อมรองรับอาเซียนของสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษาส่วนใหญ่มีการเพิ่มความเข้มข้นในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษมากขึ้น

ข. ระดับอุดมศึกษา

สถาบันอุดมศึกษาเพิ่มความเข้มข้นในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษมากขึ้นเช่นกัน

ค. การศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัย

สถานศึกษาของ กศน. ส่วนใหญ่ดำเนินการให้ความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน และสอนภาษาอังกฤษให้ผู้เรียนเพิ่มมากขึ้น

อภิปรายผล

1. ข้อค้นพบสำคัญในภาพรวมของการประเมินผลการจัดการศึกษาตามนโยบายด้านศึกษาของรัฐบาล

เป้าหมายสำคัญของการจัดการศึกษาคือการจัดให้เกิดโอกาสทางการศึกษาที่เท่าเทียมและทั่วถึง (คณะกรรมการปฏิรูป. 2554) ซึ่งข้อค้นพบจากการสำรวจครั้งนี้มีหลายประการที่สะท้อนนโยบายรัฐบาลที่พยายามจัดการศึกษาผ่านโครงการสำคัญๆ ดังต่อไปนี้

1.1 กองทุน กยศ. และ กรอ.

ผลการสำรวจพบว่าทั้งนักเรียน ครู ผู้บริหาร ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของกองทุน กยศ. และ กรอ. ในระดับมาก และทุกฝ่ายเห็นว่าสามารถเพิ่มโอกาสทางการศึกษาในระดับมาก อย่างไรก็ตามระดับอาชีวศึกษาการบริหารกองทุนของ กยศ. และ กรอ. มีขั้นตอนการดำเนินงาน หลักเกณฑ์และคุณสมบัติของ ผู้ขอรับทุน และหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการชำระคืน มีความเหมาะสมแล้ว ซึ่งผู้เรียนก็ต้องการกู้ยืมเงินจาก กยศ. มากกว่าการกู้ยืมจาก กรอ. และทุนที่กู้ยืมส่วนใหญ่มีความเพียงพอ ทั้งนี้ผู้เรียนเห็นด้วยว่า กยศ.และ กรอ. เป็นการเพิ่มโอกาสทางการศึกษา และสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่มีทุนการศึกษาอื่น/โครงการพิเศษสำหรับนักเรียน/นักศึกษายากจน ด้อยโอกาสต่าง ๆ และผู้มีความต้องการพิเศษ

1.2 โครงการ1 ทุน 1 อำเภอ

จากผลการสำรวจพบว่า ทั้งนักเรียน ครู ผู้บริหารมีความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการ1 ทุน 1 อำเภอ อยู่ระดับมาก และเห็นว่าเป็นการเพิ่มโอกาสทางการศึกษา อย่างไรก็ตามกลุ่มตัวอย่างสะท้อนว่าไม่ทราบรายละเอียดขั้นตอน และวิธีดำเนินการเรื่องทุนนี้มากนัก ซึ่งอาจจะเกิดจากการขาดการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองทั่วไปรับทราบ รวมทั้งเป็นทุนที่ผู้รับทุนอยู่ในวงจำกัดเพียงอำเภอละ 1 ทุนเท่านั้น

1.3 นโยบายเรียนฟรี 15 ปี

ผู้เกี่ยวข้องเห็นว่า นโยบายเรียนฟรี 15 ปี สามารถเพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้กับประชากรในวัยเรียนได้จริง และเงินอุดหนุนจากรัฐบาลที่ให้กับนักเรียนเป็นค่าอาหารเสริม (นม) อาหารกลางวัน ค่าเครื่องแบบ ค่าอุปกรณ์การเรียน ค่ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นต้น สามารถช่วยให้นักเรียนเข้าถึงโอกาสทางการศึกษาได้จริง เนื่องจากนโยบายนี้ผู้ได้รับประโยชน์คือเด็กและผู้ปกครองทุกคน ดังนั้นการดำเนินการนโยบายนี้จึงเป็นที่พอใจอยู่ในระดับสูง

1.4 โครงการศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน (Fix It Center) และศูนย์อบรมอาชีวศึกษา

โครงการศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน (Fix It Center) นี้มีเป้าหมายเพื่อปรับภาพลักษณ์ของนักศึกษาอาชีวศึกษาในการรับใช้สังคม ซึ่งผลการสำรวจพบว่า มีผู้เรียน ร้อยละ 51.54 เข้าร่วมโครงการ และร้อยละ 79.41 เห็นว่าภาพลักษณ์ของผู้เรียนอาชีวศึกษาจากการดำเนินโครงการศูนย์ฯ ดีขึ้น ซึ่งบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ นอกจากนี้ในระดับอาชีวศึกษายังมีที่ประสบผลสำเร็จเป็นที่น่าพอใจคือ โครงการพัฒนาศูนย์อบรมอาชีวศึกษาในสถานศึกษา มีสถานศึกษาอาชีวศึกษา ร้อยละ 81.48 มีการเข้าร่วมโครงการ ส่วนใหญ่เปิดหลักสูตรอบรมตามศักยภาพและความพร้อมของสถานศึกษา และความต้องการของกลุ่มเป้าหมายในชุมชน ผู้เข้ารับการอบรมส่วนใหญ่มากกว่า ร้อยละ 50 เป็นประชาชนที่ยังไม่มีงานทำ รองลงมาได้แก่ ผู้สำเร็จการศึกษาที่ยังไม่มีงานทำ ผู้ที่อยู่ในข่ายถูกเลิกจ้างงาน และผู้ถูกเลิกจ้างงาน ซึ่งโครงการนี้สามารถสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับสถาบันอาชีวศึกษาอย่างน่าพอใจ

2.5 โครงการ One tablet PC per Child

ผลสำรวจพบว่า นักเรียน ป.1 ร้อยละ 88.9 ชอบเรียนโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) และพบว่านักเรียนมีความกระตือรือร้นที่จะเรียน ช่วยเหลือให้คำแนะนำเพื่อนระหว่างการเรียนรู้ในการใช้แท็บเล็ต อย่างไรก็ตาม ผลสำรวจความเห็นของครูพบว่า การใช้เครื่องคอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) ทำให้เด็กมีความเข้าใจในเนื้อหาที่ครูสอนเพียง ร้อยละ 3.78 เท่านั้น ส่วนการจัดสรรพบว่าสถานศึกษาได้รับการจัดสรร เฉลี่ย 36 เครื่อง มีสถานศึกษาที่นักเรียน ป.1 ได้รับจัดสรรครบทุกคน คิดเป็นร้อยละ 70.5 สถานศึกษาที่ครูสอน ป.1 ทุกคนได้รับการอบรม ร้อยละ 67.8 ส่วนปัญหาการดำเนินโครงการฯ มากที่สุดคือ ค่าใช้จ่ายในการใช้และการบำรุงรักษาเครื่องคอมพิวเตอร์พกพา จะเห็นได้ว่าโครงการนี้ผู้รับผิดชอบต้องมีการทบทวนและพัฒนาในประเด็นที่เกี่ยวข้องอีกหลายประการ

2. ข้อค้นพบสำคัญของผลลัพธ์ด้านการจัดการศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2.1 ผลลัพธ์การจัดการศึกษาในระดับต่างๆ

ก. ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผลลัพธ์ของหลักสูตร นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหา มีการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม สามารถนำไปปฏิบัติเกี่ยวกับการสร้างสังคมประชาธิปไตย เกิดความใฝ่รู้ ใฝ่เรียน สามารถค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งเรียนต่างๆได้ในระดับที่น่าพอใจ แต่ด้านความสามารถพูดภาษาอังกฤษได้ ยังอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนักเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษา นอกจากนี้ การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ความสามารถในการสรุปหรือจดบันทึก และนิสัยรักการอ่านหนังสือของนักเรียน อยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน ซึ่งประเด็นนี้ถือว่าเป็นจุดอ่อนสำคัญที่นำมาเป็นเหตุผลเชื่อมโยงกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษารูปสองของรัฐบาล

ข. ระดับอาชีวศึกษา

หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนของอาชีวศึกษาส่งผลต่อผู้เรียนทุกด้านในระดับที่น่าพอใจ โดยผู้เกี่ยวข้องเห็นว่าการเรียนการสอนช่วยส่งเสริมคุณลักษณะของผู้เรียนในด้านต่างๆได้ในระดับมาก และพฤติกรรมกรรมการอ่านของผู้เรียน ทั้งนิสัยรักการอ่าน ความสามารถในการสรุปและจดบันทึก และการใช้เวลาว่าง อยู่ในระดับที่น่าพอใจ อย่างไรก็ตาม ประเด็นที่ยังต้องมีการปรับปรุงก็คือ การสื่อสารหรือสนทนาด้วยภาษาอังกฤษกับชาวต่างชาติ ครูและผู้บริหารเห็นว่าผู้เรียนอยู่ในระดับไม่น่าพอใจนัก

ค. ระดับอุดมศึกษา

โครงสร้างหลักสูตร มีสอดคล้องและทันการเปลี่ยนแปลงของโลก และเพียงพอต่อการนำไปใช้ประกอบอาชีพในกลุ่มประเทศ ASEAN และประกอบอาชีพหลังสำเร็จการศึกษา ในระดับมาก ส่วนพฤติกรรมกรรมการอ่าน ทั้งนิสัยรักการอ่าน ความสามารถในการสรุปและจดบันทึก และการใช้เวลาว่างของนักศึกษา ยังอยู่ในระดับปานกลาง

ง. การศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัย

เนื้อหาสาระของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของ กศน.สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันเหมาะสมและเพียงพอกับการนำไปใช้ หากประเทศไทยเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และมีความทันสมัย สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลก ในระดับมาก ส่วนคุณลักษณะของผู้เรียนอยู่ในระดับมากเป็นส่วนใหญ่ ยกเว้นความขยันหมั่นเพียร

การสื่อสารหรือสนทนาด้วยภาษาอังกฤษกับชาวต่างชาติ การคิดวิเคราะห์ และความสามารถค้นคว้าหาความรู้ ยังอยู่ในระดับปานกลาง และผู้เรียน กศน. ยังมีปัญหาการอ่านออกเขียนได้ คิดเป็นร้อยละ 5.37 ของผู้เรียนทั้งหมด

2.2 การวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างทุนปัญญาของประเทศ

ก.ระดับอาชีวศึกษา

การส่งเสริมสนับสนุนด้านวิจัยและพัฒนาในสถานศึกษาภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยให้อาจารย์มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนามากที่สุด อย่างไรก็ตาม ความสามารถนำความรู้ ทักษะประสบการณ์จากการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการทำงานและการดำรงชีวิตในสังคมของผู้เรียนนั้นยังอยู่ในระดับปานกลาง

ข.ระดับอุดมศึกษา

สถาบันการศึกษามีการส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา โดยการสนับสนุนการทำงานวิจัยและพัฒนาของคณาจารย์ควบคู่กับการสอน ร้อยละ 73.2 โดยผลงานวิจัยส่งผลให้สถาบันการศึกษาเป็นที่ยอมรับของตลาดแรงงานและสังคมมากขึ้น ความรู้ ทักษะ ประสบการณ์จากการวิจัยสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพและสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน และผลงานวิจัยเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาและต่อยอดผลิตภัณฑ์

ข้อเสนอแนะ

จากผลการสำรวจครั้งนี้มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ควรมุ่งส่งเสริมผลลัพธ์การจัดการศึกษาในทุกๆระดับ เนื่องจากผลการสำรวจพบว่า ผู้เรียนยังมีคุณลักษณะการเรียนรู้ตลอดชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งด้านความใฝ่รู้ ใฝ่เรียน การค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ การใช้เวลาวางให้เป็นประโยชน์ ความสามารถในการสรุปหรือจดบันทึก และนิสัยรักการอ่านหนังสือของนักเรียน
2. ผลการสำรวจพบว่า ความสามารถด้านภาษาอังกฤษของผู้เรียนทุกระดับ อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ ดังนั้นควรปรับปรุงและพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของผู้เรียนอย่างเร่งด่วน โดยการเพิ่มความเข้มข้นในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษมากขึ้น
3. ควรหามาตรการส่งเสริมและพัฒนาให้ครูใช้เทคโนโลยีการศึกษาในการพัฒนาและจัดการเรียนการสอนมากขึ้น เนื่องจากผลสำรวจครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาในระดับต่ำ โดยพบว่า ครูระดับประถมศึกษาได้นำเทคโนโลยี (คอมพิวเตอร์ มือถือ แท็บเล็ต ฯลฯ) ไปใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้นักเรียน และค้นคว้าข้อมูลเพื่อพัฒนาการสอนเพียง ร้อยละ 55.80 ขณะที่ครูระดับมัธยมศึกษานำไปใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้นักเรียนเพียง ร้อยละ 13.48

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนจาก สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการปฏิรูป (คปร.). แนวทางการปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน (สสค.), 2554.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. พจนานุกรมตัวชี้วัดการประเมินผลการจัดการศึกษาของประเทศ. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2554.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. รายงานการประเมินผลการจัดการศึกษาจังหวัดมหาสารคามประจำปีการศึกษา 2553 – 2554. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2555.